

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas VIII. (Ab anno Christi 1670. ad 1680.)

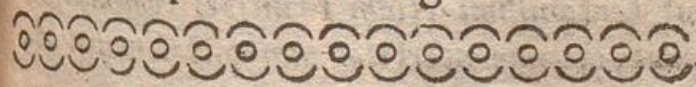

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

tus est: Cuius filius Christianus hujus nominis V. successit.

Carolus IV. Lotharingæ Dux, quod, contra initos cum Ludovico Rege tractatus copias aleret, & crederetur nova in eum moliri Regis jussu à Marchione Forillio penè Nanceii interceptus die 26. Augusti celeri se fugâ surripuit, occupatâ Gallicis armis repentinâ invasione totâ Lotharingiâ: Aliquot mensibus antè, scilicet 2. Januarii decesserat è vivis Franciscus Caroli IV. Ducis frater, vir per omnia probatæ pietatis, & novercantem ubique fortunam expertus, qui pater fuit Caroli V. Ducis Lotharingæ.

Ludovicus XIV. Rex Gallix invadit, & conditiones Hispanicas in Belgio.

DECAS VIII.

✽ (Ab anno Christi 1670. ad 1080.) ✽

1671. Tandem post multos & inutiles questus, & mendicata à variis Principibus officia, quæis mortem deprecarentur, conjuratæ rebellionis pœnas ultima supplicio dedere Viennæ Franciscus Comes Nadasti, & Neostadii Petrus

T 2 Co-

Comes Zrinius, & Franciscus Christophorus Marchio Frangippanus die trigesimo Aprilis ense carnificis cæsi, & bonorum ad fiscum devoluta sunt, quæ tamen hæredibus pietas Cæsaris, exceptis arcibus & locis munitis (ne iis ad novam defectionem abuterentur) concessit. Delatum est Erasmo Comiti Tattembachio per aliquot menses supplicium ob naturam Brandenburgico Electore controversiam de aliquibus feudis, quæ hac morte ad se devolvenda præsumebat: Sublata hac controversiâ die primo Decembris ipse quoque Græci in Styria in domo Provinciali tertio idu decollatus est. Ingegnit quidem ad fortunam tantorum virorum Clementissimus Leopoldus, sed benignissimi etiam Principes coguntur in sedes, quando acerbitas mali pietatem non assittit.

Clemens X. quinque Beatos in numerum Sanctorum refert, Cajetanum Thieoneum, Philippum Benitium, Franciscum Borgiam, Ludovicum Bertrandum, & Rosam Limensem: die 24. Augusti utraque Cæsarea Majestas Canonizationem S. Borgiæ Viennæ solenni pompâ recoluit.

Tota Christianitas concurrat ad arma Poloni inter se & eum Rege discordant.

Hungaria rebellis armis & suppliciis subigitur: Augustissimus Imperator, Hispanus, Gallus, Anglus, Danus, Svecus, magni Imperii Principes, Moschus & Polonus distrahuntur curis defendendi & offendendi, qui si unanimiter contra Turcā, potius, quam in se mutuo arma convertere voluissent, Ottomannico Imperio haud leuem ruinam intulissent: Interim Cæsar Hispani, & Hollandi progressibus Gallicis metas ponere volentes fœdus inter se inveniunt, nonnullis Imperii Principibus Gallo adhærentibus, cujus dissidii auctor fuisse fertur (præcipuè ejus, quod fuit inter Electorem Coloniensem & civitatem Coloniā) Wilhelmus Fürstenbergius, publicā fide Gallis devotus.

Propter annonæ caritatem magna exoritur Messanæ seditio popularium contra nobiles, eò quod hi frumenta avaris questibus aliò averterent; quare ad sedandum populum multi nobiles expulsi exilio & bonorum jacturā multati sunt a Præfecto armorum, adversus quem propterea pars nobilium arma convertit tanquam factorem plebis, quo in tumultu, qui Regiis partibus adhærebant, nomine *Meliorum*; qui verò seditiosis popularibus, *Malvizorum* nomine compellati sunt.

✱(1672.)✱ Nascitur Viennæ die 9 Februarii Archi-Dux Austriae Maria Josepha, Antonia, Apollonia, Scholastica, sed die 23. eadem è vivis excedit, usque adeo verum est: *Nascimur & morimur, id est que nascimur morituri, quia prius morimur nascituri.* S. Bernardus.

Augustissimus Imp. Viennæ die 19. Aprilis in Ecclesia RR. PP. Augustinianorum Cardinali Baadeno Durlacensi Fuldensis Ecclesiae Abbati & S. R. I. Principi Cardinalitium biretum imponit.

In Podolia Caminecum à Turcis captur die 27 Augusti incuriis nimium ad defensionem Polonis, quia fortuna captis Turcarum obsecundavit, insuper totam Podoliam, Uckraniam & Borussiam à Polonis exposcere non sunt veriti: & quod dictu factuque probrosum est, Poloni has Provincias non aliter quam pacto tributo redemere, & ne ulterius armis vapularent, turpem pacem mercati sunt.

Augustissimus Leopoldus multa templa per iniquitatem temporum ab hæreticis prophanata usibus Catholicorum restituit, in superiore autem Hungaria, *Malè contenti* ut vocabant, die 2. Octob. cum exercitu viginti millium Eperiesinum occupant, quos missi cum exercitu excellentissimi
Duces

Duces Esterhasius & Koppius fortiter reprimunt, non procul Cassovia plurimis eorū cæsis, multis captis & 15. vexillis ereptis.

Ludovicus XIV. triplici exercitu Gallico invadit Hollandiam & maximos belli progressus facit victoriâ ubique Gallos comitante & urbium claves porrigente, ut fere actum videretur de Hollandica republica, nisi arma conjunxissent Imperator, Hispani, Hollandi, Brandenburgicus & Imperii Principes & torrentem Gallicarum irruptionum cohibuissent.

Vocati quoque à Gallis in Belli societatem Angli cum Batavis navali certamine acerrimo contendunt pro his Adriano Ruitero, pro Anglis autem, Duce Eboracensi & Comite Estreo classium Architallassis imperantibus.

Seditioso plebis tumultu Hagæ Comitum fratres Cornelius & Joannes de With trucidantur, quòd auro Gallico corrupti pessum ire omnia (ii quibus maximæ reipublicæ cura incumberebat) permiserint, in aliis quoque locis in eorundem clientes & amicos sævitum est, & superior armorum præfectura collata Wilhelmo Henrico Principi Auriaco.

Romæ Josephus Borry hæresiarcha anno præterito in Germania jussu Impera-

toris captus, sua deliria solenni execratione ejurat, cui pietas Leopoldi Cæsaris impetravit à Pontifice ut vita donaretur.

✱(1673.)✱ Diem clausit Viennæ in Austria Margaritha Leopoldi Cæsaris conjux die 12. Martii anno ætatis 21. gravida prole masculâ. Quem partum rapax mors Augustissimæ domui & toto Imperio invadebat.

Die 21. Aprilis nascitur Serenissima Wilhelmina Augusti Regis Josephi Augusta Conjux.

Die 13. Octob. Augustissimus Leopoldus suam secundam sponsam Claudiam Felicitatem Archi-Ducissam Tyrolensem in Gotzwien salutât, & die 15. Octob. Græci nuptias celebrat, & 11. Novembris solenni pompâ Viennam cum FELICITATE ingreditur.

Augustissima Domus Austriaca, cujus opera, zelo, ac industriâ fides Catholica in Europa conservata, in Indiis autem longè latèque propagata, quartum sæculum Imperii complet.

In Polonia Sobieskius summus regni Mareschallus de Turcis insignem in Ukraina victoriam reportat, & Caminecum obsidet, verùm ob anni tempestatem, tum etiam ob instantia Comitum, Rege Michaeli defuncto desistere, cogitur. In

In Lusitania Procures quidam conjurant in Petrum regni Lusitanici Administratorem, sic enim se appellabat, & nunquam sibi Regis nomen usurpabat, quamdiu frater ejus Alphonsus adhuc in vivis esset, sed mox præcipui conjurati capite luunt, & Petri filia unica hæres regni declaratur, futura post Petri mortem.

Oriuntur dissensiones inter Ludovicum XIV. Regem & Republicanam Genuensem propter triremes Gallicas à Genuensibus hostiliter infestatas: Ut iræ Regis satisfaceret Respublica, nobilium aliquot Legationem jussu Ludovici destinare debuit pro pace & venia exoranda, atque ita placatus est, maximeque Caroli Regis Britanniaë interventu.

Magnus Dux Moschoviaë ad Summum Pontificem legationem destinavit, pollicitus in rei Christianaë favorè, opem contra Turcas, & offerens se socium belli Polonis contra eosdem pugnantis, sed quia Cæsaris titulum, quem à Pontifice Legatus Duci suo dari præsumebat, non accepit, re infecta & irritatus abiit.

Ludovicus XIV. in Alsatia urbes, quas vocant *Imperiales*, occupat, itemque Treviros, & quia Cæsar tracto in societatem belli Imperio jam bellum denunciârat

tanquam alienarum ditionum inuasori, Turrenium cum exercitu mittit in Franconiam ad Cæsareum exercitum vel morandum, vel debellandum.

Die 14. Augusti Cæsar Viennâ abito Egram ad armilustrium sui exercitus in Imperium destinati: ibidem die 20. Augusti salutatur Augustissimus in campo Egrensi a Joanne Georgio secundo Electore Saxonæ, quò etiam accelerato itinere venit Episcopus Bambergensis, Petrus Philippus ex familia Dernbach Franconici Circuli Director expositurus imminens ab hoste jam præsentè periculum deditiois munitissimæ arcis Mariæburgensis supra Herbipolim, nisi auxiliares Cæsareæ copix in præsidium advolarent: Quod & præstitum celeriter, Montecuculio cum Cæsareo exercitu incredibili celeritate in Franconiam veniente, qui Turrenium propè Oxovium subsistere, & castra aliquamdiu otiosa morâ figere compulit, donec Gallos aut viribus fractos, aut spe suâ delusos inopinato & festino Cæsarei exercitus motu, quo ad Bonnam obsidendam properabat, ex Franconia iterum extraxit, & ad Rhenum regredi coëgit.

Bonnam porrò die 12. & 13. Novembris Montecuculius & confederati post
 . . . . . 27 . . . . . obli.

obsidionem octiduanam Gallis eripuit, & reliquam Electoris Coloniensis ditionem recepit.

Interea quoque Britanniae Rex post triplicem navalem pugnam cum Batavis gestam eisdem non tam consilio, quam jussu Anglorum reconcillatur, unde Ludovici XIV. armorum progressus multum retardari & sufflaminari coepit, ut Batavis redederet 32. oppida, sed munitionibus bellicis & pecuniis valde emuncta.

(1674.) Mandato Augustissimi Imperatoris Marchio de Crana Wilhelmus Principem Fürstenbergium Ludovico Regi Galliae contra Caesarem & Germanos contribules suos devotum, Coloniae consilio & industriam usum, per armatos milites comprehendit, & cum eo ingens pecuniae pondus (quam postea ut suam Rex Ludovicus repetiit) & Viennam die 14. Februarii transmittit, ubi custodiae traditus est tanquam auctor & suator multorum contra Imperium & Imperatorem perperam actorum.

In Comitibus Polonorum die 10. Maji Rex salutatur Joannes Casimirus Sobieski Coctziniensi victoriam illustris, quam anno superiore à Turcis retulit.

In Hungaria Prædicantes tanquam in-

centores & authores rebellionis judicialiter Pofonii convicti ex regno Hungariae proſcribuntur, Acaholici autem rebelles in Superiore Hungaria palam Turcis adhærent, & his nihilo meliores, varias hoſtilitates in Catholicos exercent. Interim in civitatibus liberis & Regiis Hungariae Magiſtratus Catholicus Acaholico ſubſtituitur.

Rex Ludovicus iterum invadit Burgundiam, & Turrenius cruentum prælium die 2. Auguſti committit ad Seneffam, in quo Gallorum ſeptem millia, & foederatorum vix pauciores occubuerunt, Galli tamen primi campo ceſſerunt.

Die 24. Septembris Turrenius prope Argentoratum poſt decem horarum prælium Cæſareis cedere cogitur, amiſſis undecim equeſtribus & aliquot peditum vexillis, nec non quatuor millibus armatorum, ſed & Cæſarei propè tria millia ſuorum, & quatuor vexilla deſiderabant: *Nullum enim bellum durius aut atrocius eſt, quàm illud, quod adverſus viros fortes ac ſapientes geritur.*

Carolus Elector Palatinus mittit ad Turrenium, qui eum ad ſingulare inter utrumque certamen provocaret, eò quòd miſerè devaſtaſſet ſuum Palatinatum

sum, & talem vastationem indignam, nobili Duce crederet, sed Turrenius detrectato duello victorum privilegio uti perrexit.

Dux Schömburgius cum Gallico exercitu vincitur ab Hispanis in Catalaunia, copiis suis partim cæsis, partim fugatis, & Belgardiâ non ignobili civitate iterum ad Hispanos redeunte, & periisset in Catalaunia penitus res Gallorum, nisi Messana seditio Hispanos avocasset, & vires distraxisset.

Seditionis autem Messanæ tale fuit initium: Cùm in die quodam festo, quod solenni pompâ Messanæ celebrari consueverat, quidam picturam exposuisset, in quâ ad Regis Catholici pedes duo simulachra jacebant, cum hac epigraphe: *Cadit falsitas, surgit veritas*: per falsitatem quidam sugillabant armorum Præfectum, minari & insultare coeperunt expositori, quem etiam Præfectus carceri propterea mancipavit, pars verò populi Præfecto adversa tumultuari & expositorem imaginis laudare, atque in libertatem restituendum deposcere, Præfectus, ut se contra tumultuosos tueretur, milites convocat; & Senatum tanquam huic seditioni consentientem severius increpat, quo facto

T 7

popu-

populus adhuc efferatior factus compul-
satis campanis & civibus, unanimiter cum
militaribus copiis congregitur, fit stra-
ges utrimque etiam tormentis bellicis ex
castello contra cives haud bruto fulmine
detonantibus exciti sonitu tormentorum,
& ære campanæ rustici ex pagis quoque
accurrunt pro armatis civibus & urbe con-
tra Præfectum & Regios pugnaturi, Præ-
fecto interim cum militibus intra palatium
se recipiente, & fortiter muniente: civi-
bus autem partes urbium & mœnia ac pro-
pugnacula ex Senatûs Imperio occupan-
tibus: eoque tandem devenit, ut nec Pro-
Regem cum manu militari adventantem
admitterent, sed tormentorum explosio-
ne arcerent, imò & Regi Ludovico sese de-
dere pararent, si in hac seditione assisteret;
nec defuit Ludovicus XIV. opportunam
occasionem nactus, etiam in his ditionibus
Hispanos infestandi, & navali prælio op-
pugnandi, quod utrimque multis sumpti-
bus longo tempore arte, industriâ, sangui-
ne & vitâ multorum constitit.

Carolus Dux Lotharingæ, qui exau-
doratus & exutus suis ditionibus, propriis
tamen copiis in Cæsareo exercitu milita-
bat, cum audiisset prope Argentinam utro-
que exercitu sese mutuo observante, quin-
gentos

gentos nobiles Gallos in castra Turrenii adventare per Lotharingiam, per inviam montium cum aliquot equitum cohortibus illis occurrens, ita incautos oppressit, ut fere omnes caesi fuerint, centum tantum & quinquaginta captivis abductis cum opimis spoliis, quæ nobilium illorum suppellex suppeditabat,

Carolus Rex Sveciæ, ut Gallis gratificaretur, Cæsari & Brandenburgico Electori bellum indicit; verum Rex Daniæ contrario foedere eodem tempore Cæsari se adversus Svecum conjungit.

In Hungaria novus rebellium Ductor Töckelius apertâ vi & occultis insidiis Leopoldo Imperatori & Catholicæ religioni excidium machinatur.

✽(1675.)✽ Jubilæum Romæ magno concursu celebratur.

Die 5. Januarii obsidio Brisaci à Cæsareis & confederatis, advolante cum exercitu Turrenio, solvitur. Die 11. Januarii Germani Gallis in Alsatia prævalentibus planè excedunt.

Die 19. Martii S. Josephus Christi in terris Nutritius à piissimo Cæsare Leopoldo in Tutelarem suorum regnorum & Provinciarum magnâ pietate & solennitate eligitur.

Die

Die 25. Martii castrum Leodiense per aureos cuniculos Galli ingrediuntur perfidiâ Commendantis, qui idcirco poenas dedit, *Quisquis enim scelus fabricat, vindictam sibi cudit.*

Rex Ludovicus XIV. antequam foederati de armis sumendis ex hybernis prodituri cogitarent, præviis incendiis, quibus hominum 25000. se in sylvas recipere coacti sunt, suæ potestatis fecit, seu terrore, seu obsidionibus varias urbes in Belgio, & sic in Galliam revertitur, dato militaribus Archistrategis documento: *Frustrâ eos fortunæ favores præstolari, quos piger in stadio cursus remoratur.*

Dum prope Rhenum ad oppidum Sasbach Cæsareus & Gallicus exercitus cursu & recurso sese exagitant, & Turrenius locum captat, quo castra tueatur adversus Montecuculum, majoris tormenti globo percussus vitâ prorsus improvisâ clade amittit die 25. Julii rectè Strada, *Unâ, inquit, interdum clade amissis fortibus viris tanquam succisis nervis reliquus exercitus vigore & viribus destituitur.* Castra enim Gallica tormentis Cæsareis ibidem usque ad 30. diem Augusti continuò impetita, nocte ab imbrium copiâ valde intempestâ sublatis castris ultra Kinsigium ac Wildstadium se recipi.

recipiunt, relictis bis mille curribus impedimentorum & copiosâ annonâ Cæsareo militi.

Die primo Augusti cæduntur Galli prope Wasseneckum, pelluntur etiam a suo ponte navali intra Goldscheuer & Altenheim & a fugâ Sasbacensi usque in hanc diem amittunt quinque millia virorum: cedentes Cæsareis multa vexilla equestris & pedestris: pro Turrenio occiso successit Condæus è Belgio à Rege advocatus.

Die 5. Aug: Treviros obsident Cæsarei.

Die 11. cæsi Galli ad Saarbruck amittunt tria millia suorum, & quingenti capiuntur cum undecim tormentis, 47. vexillis, duobus tympanis majoribus.

Die sexto Septembris cæso prius exercitu Gallico traduntur victoribus Cæsareis Treviri, ipso Crequio captivo cum perruptis obsidentium castris suppetias obsessis inferre tentaret.

Die 13. Septembris Viennæ nascitur Serenissima Archi-Dux Maria, Josepha, Gabriela.

Poloni hoc anno cum Turcis vario Marte configunt, ad Leopolim autem ingenti clade afficiunt, ut per plura milliaria viæ cadaveribus occisorum stratæ fuerint.

Bran-

Brandenburgicus fufis Svecis varias urbes eripit.

Ducatus quoque Verdenfis & Bremenfis, unâ urbe Stadiâ exceptâ Principibus Brunfwicenfibus & Monafterienfi Epifcopo cefferunt.

Rex Daniæ quoque deletâ claffe Svecorum in Wifmarienfi portu omnia navigia, quæ ibi erant, incendio destruxit, & Wifmariam occupavit.

Carolus Lotharingiæ Dux extinguitur anno ætatis 75. Princeps per omnes Fortunæ casus exercitus.

Hispani & Hollandi totâ æstate steterunt in armis, & nihil memoriâ dignum attentârunt.

Meffinenfes rebelles paulatim deficiunt à Gallis, & auxilia illorum averfantur, quia annonam non fufficientem pro octoginta hominum millibus in urbe congregatis invehunt, tum etiam quia experti funt, quòd in contubernio mulierum ifti hospites fuo genio liberalius indulgeant.

Mare infolitâ fluctuum agitatione intumefcens, in finu Balthico classem 36. onerariarum Batavicarum abforbet, & rupto aggere in Hollandiæ quodam tractu quadraginta pagos cum omnibus hominibus & jumentis undis profundiffimè cum telis & turribus fepelit.

✱(1676.)✱ Corona Svecica Gallicæ confœderata Ratisbonæ trium Imperialium Collegiorum consensu a voto & a sessione suspenditur.

Die 16. Martii duo Campi-Ductores Gallici Monclafius & Laproschius cæduntur in pago Buchholz a Cæsareo Belliduce Schultzio amissis suorum sexcentis, & ambo ipsi cum quatuor tormentis captivi abducuntur.

Die 8. Aprilis moritur Imperatrix Claudia Felicitas, anno ætatis suæ 24. naturæ & gratiæ donis suâ ætate nulli Principum sceminarum inferior.

Die 29. Aprilis Munimentum Rhenanum, vulgò die Rhein-Schanz / ab exercitu Cæsareo Imperiali eminens angitur, & datur initium victoriosæ obsidioni Philippopolitanæ.

Mars quoque Gallicus etiam in tempestate hyemali irrequietus fervet, in mari siculo die 8. Januarii pugnatum est inter classes Gallicam & Hollandicam damno utriusque æquali: Ditis Bipontina a Ludovico occupatur, prætextu fœderis cum Sveco ad quem jus successionis pertineret si Bipontinus tunc provectæ ætatis moreretur, itaque Cæsari præveniendum esse in favorem coronæ Svecicæ.

In

In Belgio capta sunt a Gallis Condæum & Buchainum, aliæq; plures urbes, in finibus Alfatix & Burgundix urbs montis Pelicardi.

Iterum die 22. Aprilis pugnatum in mari Siculo, Quesnio Comite, Gallis & Ruitero fæderatis Hispanis & Batavis Imperantibus, etiam nunc æqualibus damnis, nisi quod mors Ruiteri damnus majus intulisse fæderatis videatur.

Die 9. Maji munimentum Rhenanum ad Philipsburgum expugnatur a Cæsarianis.

Die 11. Julii moritur serenissima Archidux Maria, Josephæ, Clementia, Anna, Gabriela, Antonia, Francisca, Dominica, Theresia, Eva, Placidia.

Die 17. Septembris Carolus V. Lotharingix Dux, extincti anno præterito Caroli alterius nepos, præfectus summâ auctoritate copiis Cæsareis Imperialibus, Philipsburgum validissimum munimentum, formatâ obsidione post sex mensium acerrimam oppugnationem deditioe accipit, repertis intus 85. tormentis, fuit autem Dux Generosissimus & expertissimus non tantum munimenti fortissimi victor, sed insigni etiam clade affectit Luxemburgicum Ducem, qui, neglecto Condæo, Gallico exercitui præpositus a Ludovico urbi obsessæ

obsessæ suppetias variis & miris machinis adhibitis inferre moliebatur.

Die 15. Octobris declarata pro tertia Cæsarea conjuge moderna Augustissima Imperatrix Eleonora Magdalena, Theresia ex Domo Palatino-Neoburgica. Die 12. Decembris Augustissimus sponsus suam tertiam sponsam Neoburgi prope Passavium salutatur, & die 14. Decembris solenni ritu nuptias Passavii celebrat.

In Hungaria quamvis Clementissimus Imperator heterodoxis rebellibus ministris ad triremes damnatis poenam remisit, pergunt tamen A catholici rebelles Turcarum auxilia contra suum legitimum Regem & Christianitatem sollicitare & excursionibus, rapinis & latrociniis Hungariam turbare. Cæsar autem fædus init cum Moschis.

Stetinum à Brandenburgicis obsidetur & aliæ complures munitiones eripiuntur à confederatis autem Trajectum ad mosam frustra oppugnatur.

Classis Hispanica in portu Panormitano à Duce Vivonio novis copiis ex Gallia aucto, immixtis celocibus incendiariis flammis majori ex parte absumitur. Non tamen obtinuit Vivonius præcipuum facinoris fructum quem intendebat, si inter

cen-

confusos hostes in portū illabi, & à Panormitanis recipi posset, quorum exemplo sibi cæterarum Siciliae urbium defectionem spo debat.

Moritur Clemens X. Pontifex optimus & in ejus locum omnium calculo dignissimus eligitur Cardinalis Odeschalcus Innocentius XI. dictus.

(1677.) Cogitatur de pace tractanda Neomagi & die 11. Maji primæ generales conferentiæ de pace fancienda habentur Neomagi, tum à Mediatoribus tum à Legatis partium litigantium.

In Hungaria rebelles continuant consueta Latrocinia per Hungariam: Eperiesinum autem irrito conatu oppugnant, excursiones tamen suas ad montanas usque civitates promovent, eodemque anno in caput factionis suæ Emericum Töckelium constituunt & mox viribus suis diffisi petunt à Cæsare armistitium & impetrant.

Vix remittente summâ hyemis asperitate Rex Ludovicus Valencenas Hannoniæ urbem, Cameracum & Audomaropolim aliaque loca occupat.

Carolus autem Dux Lotharingæ & septuaginta armatorum millium Archistrategus, trajectis cum exercitu suo Mosæ & Mosellæ fluminibus ad fines Campa-
niæ

nix penetrat, frustra omnibus viribus, & pagorum exustione & viarum interclusione obstante Crequio, ne tamen ultra progredetur, prohibuit necessitas Duci Saxonix Eissenaci suppetias in Alsatia ferendi. Crequius autem jam æstate elapsa & simul defervescente jam ineunte hyeme Germanorum impetu, Briscojensem tractum invasit, & Friburgum ejus primariam urbem improvise obsidione, & festinatis impressionibus post dies octo deditio- ne accepit, non tamen absque suspitione proditionis, unde parva gloria in victo- rem ex aliena perfidia dimanavit.

In Hispania Carolus novam auctoritatis Regix administratione susceptam rebus ge- rendis primarium ministrum præficit Jo- annem Austriacum fratrem suum, rogatur- que Regina ut libero ostracismo cum qui- busdam regni ministris sese subducatur.

Colligitur vis ingens auri, argenti, gem- marum & supellectilis pretiosæ ex unius Ferdinandi Valenzoulæ marchionis Villase- riensis bonis fisco addictis, qui hactenus to- tius regni arbiter, Reginx auctoritate abu- sus dicebatur: Unde tumultus varii in au- la Hispanica & sermones in regno. Lues deinde gravis grassata est per totam Hi- spaniam quæ vix vertente anno est seda-
ta,

ta, reperto ejus sanandæ remedio, quod promptissimum fuerat, expressus scilicet è malis limoniis succus, quod hæcenus ignorabatur.

Auranum in ora Africæ frustra Barbari obsident, immisissis protinus auxiliis tum ab Hispanis, tum à Petro Lusitanicæ Administratore.

Dani & Sveci clade alternâ se conficiunt, Stetinum autem in Pomerania postquam omnia passum esset, quæ in longa obsidione ferre solent obsessi, maximè in diem, quæ ad equos, canes, feles, & mures comedendos jam adegerat, tandem Brandenburgico Electori se dedit, post annum ferè obsessionem.

Romæ inter Pontificem Innocentium & Oratores Hispanum ac Gallicum oriuntur dissidia: prævaluit autem æquitate Pontifex, & propter gravissima incommoda, quæ ex prætensis Oratorum immunitatibus in urbem illam, Caput Orbis Christiani emanabant, prohibuit edicto Principum exterorum insignia figere ad januas, quasi hæc contra publicæ justitiæ ministros quorumvis criminum vindictam arcerent: quod uti acerbam querelarum fegetem primò, sic postea dum sanioris judicii sensus maturuere, fructus optimos parturit.

(1678.) Ad instantiam Augustissimæ Imperatricis Eleonoræ Innocentius XI. Pontifex decernit Officium Desponsationis B. Mariæ Virginis cum S. Josepho recitandum die 23. Januarii.

Die 6. Februarii copulatur Neostadii Austriæ ab Ordinario loci Episcopo Leopoldo à Kollonitz, Augustissimi Cæsaris soror Eleonora, Poloniæ Regina vidua, cum Serenissimo Lotharingiæ Duce Carolo V.

Die 22. Martii Cæsareus Archistrategus Comes Raymundus Montecuculi in Principem Imperii à Cæsare evehitur, ei que titulus mortui Ducis Amalfi attribuitur ob Imperatore.

Sponsalia inter Serenissimam Archiducem Austriæ Mariam, Annam, Josepham, Augustissimi Cæsaris sororem, & Serenissimum Joannem Guilielmum Electorem, Palatinum contrahuntur die 2. Junii, & die 25. Octobris nuptiæ celebrantur Viennæ.

Die sextâ Julii Crequiùs Cæsarianos ad Pontes Rheinfeldanos valde premit, ita ut plures ex ponte (dum instantibus à tergo Gallis intra urbem sese festinanter recipere voluerunt) attriti, & plures de ponte in Rhenum dejecti perièrint: quos

U

inter

inter suffocatus etiam est Serenissimus Princeps ac Marchio Badensis Carolus. Obsedit deinde Crequiis Rheinfeldam, sed cedere coactus est, strenuè Cæsareis sese defendentibus.

Die 26. Julii nascitur Serenissimus Archi-Dux, nunc Augustus Romanorum & Hungarorum Rex JOSEPHUS I. *Magnum & non mediocre munus DEI, dare liberos, propagatores generis, successionis heredes.* Ambrosius in Luc, 1.

In Hungaria A catholici rebelles accitit Gallorum, colluvie & infimæ fortis Polonorum Eperiesinum irrito conatu aggrediuntur, deinde montanas civitates auriferas & argenti-fodinis abundantes invadunt & expilant, multaque alia oppida & pagos expoliant.

Rex Ludovicus XIV. summâ celeritate movet in Belgium, & Gandavum, Iprimum, ac Læviam occupat.

Dux Lotharingiæ Carolus Friburgum in Briscovia recuperare frustra conatur, impeditus à Crequio; unde æstas alternis tantum castrametationibus utriusque exercitûs, & velitationibus utriusque partis alternis victoriis & damnis transacta est.

Epidaurienses à Turcis lacesiti rogant suppetias apud Pontificem, aliosque Principes. Sveci

Sveci & Dani mutuò se atterunt.

Ludovicus XIV. Rex pertæsus protectionis, quam hætenùs Messanensibus exhibuerat, eos tandem fatis propriis relinquere statuit, revocatis militibus suis in Galliam, quos ut salvos & incolumes educeret (res enim erat plena periculi, ne Messanenses ipsos conficerent, si deserendos, & Hispanis ad ultionem severam sese relinquendos esse, experirentur) immissus est Dux Foliadeus, qui prudenter & cautè id efficeret; Finxit itaque primò, se vicinarum urbium obsidionem moliri, quo prætextu iussis naves subire copiis, se è civitatis aspectu proripuit, ibiq; subsistens Consules ad se vocatos, quasi rem cum eis majoris momenti collaturus, eos Regis sui voluntatem edocuit. Biduum vix Consules exoravère, in quo liceret iis è Messanensibus classem conscendere, qui Hispanorum clementiam despondentes, libero se exilio subducere vellent; unde factum, ut quadringentæ quinquaginta præcipuæ familiæ Messanensium discederent, & in Massiliam navigarent, ex quâ urbe, protractâ paucorum mensium morâ, novo iterum exilio è totâ Gallia facessere iussi sunt, eo vel prætextu, vel verâ causâ, quòd Massiliensem portum prode-
re & incendere voluerint.

U 2.

IV. Idus:

IV. Idus Augusti Batavi seorsim cum Rege Ludovico XIV pacem ineunt, recipientes Trajectum; Insequente autem Septembri iterum seorsim pangunt pacem cum Ludovico Hispani recipientes Gandavum, Limburgum, Carloreum, Bingium, Athum, Audenardam, Cortracum, Loviviam, lubenter in hæc inclinante Ludovico, ut Cæsarei ad duriora pacta adigerentur.

✽(1679.)✽ Die 5. Februarii constituitur Noviomagi Cæsarem & Imperium inter ex unâ, Galliæ item & Sveciæ coronas ex alterâ parte pax nova, vel potius confirmatur, pax Monasterii & Osnaburgi conclusa ante annos triginta. Viennæ pax promulgata est die 14. Maji.

Hungaria necdum ab intestinis tumultibus rebellium conquiescit, novis suggestionibus Töckelio & Abaffio Transylvanorum Principe animos accendentibus, fortiter autem obnitentibus Cæsareis & Præfidiariis Germanis strenuè & fideliter urbes sibi demandatas custodientibus.

Fatis concessere Monachii Ferdinandus Maria, utriusque Bavarie Dux, & Madriti Joannes, Philippi Hispaniæ Regis nothus; uterque florentis ætatis, cum neuter quinquaginta annos attigisset.

Ad

Ad sancitæ pacis inter Hispanos & Gallos firmamentum Rex Carolus Mariam Aloysiam, Philippi Aurelianensium Ducis filiam in uxorem duxit.

In Anglia famosâ alicujus hominis nau-
ci temeritate & fraude multiplici, menda-
ciis, ac perjuriis traducuntur Catholici,
quasi rei proditionis in Regem Carolum,
quem conjurato facinore efferre statuis-
sent. Titus Oates Calvinianorum ad Ca-
tholicos, & ab istis ad primæ hæresis se-
ctatores transfuga, accusationis auctor
fuit, eo solo diris & suppliciis devoen-
dus, quod nullum repererit, qui suæ cri-
minationi adstipularetur: nihilominus ta-
men quasi de re necessariis argumentis
probatâ statuere gestiens plebejus Parla-
menti Ordo, urgebat Catholicos omnes
Angliâ eliminari, cui furori, cum aliquo-
rum vitâ, ac præsertim Sacerdotum ex Or-
dine S. Benedicti & Societate Jesu litatum
esset, non obstante, quod Rex & Regina
eorum innocentiam contestarentur, pax,
zelosissimorum virorum sanguine inno-
center fuso, restituta est, & criminator,
tanquam re suâ bellè gestâ, conquievit;
tam quidem auro & honore pro perjuriis
remuneratus, paulò post autem ad infam-
es carceres, & virgarum iteratum sup-
plicium

plicium condemnatus, ac quovis evoluto trimestri publicè per urbem cæsus, juxta & meritâ pensione.

Princeps Guilielmus Fürstenbergius die 5. Maji à Clementissimo Cæsare libertate donatur: Observavit Leopoldus illud Marci Tullii Ciceronis epist: ad Quint. frat. lib. 1. *Exorabilem Principem esse præstat, quàm implacabilem, etiam in maximis injuriis sibi illatis.*

Nascitur ex Augustissimâ Imperatrice Archi-Dux, quæ vix Baptismo abluta moritur.

Cæsar 23. Augusti ob metum grassantis pestis Pragam discedit. Pestis autem depascens Viennam intra breve temporis spacium centum hominum millia absumpsit, rediit Viennam extinctâ lue anno 1681. die 11. Aprilis.

✱(1680.)✱ Augustissimus Cæsar cum Imperatrice & Archi-Duce Josepho peregrinatur ad Divam Sacro-Montanam in Bohemia, & pro avertenda lue epidemica pretiosa anathemata Sospitatrici offertur die 3. Aprilis,

In Hungaria armistitium inter Cæsarem & malè contentos rumpitur, & magnæ regni devastaciones inferuntur.

Serenissimus Emmanuel Maximilianus
Bava-

Bavariæ Dux initium facit sui regiminis, & Augustissimæ Domui Austriacæ favere incipit.

Turcæ pro bello Christianitati inferendo, summâ industriâ se parant.

Nubit Mariæ, Annæ, Christinæ Bavariæ Ludovicus Galliarum Delphinus pridie Nonas Martii, in Campaniæ confinibus à Rege & aulæ Primoribus eâ pompâ exceptæ, & Parisios deductæ, quæ tantas nuptias deceret.

Comes Æneas Caprara contra rebelles Hungaros vario armorum eventu pugnat, Huic dum aliquando deesset, quo stipendia militibus numeraret, & insolenti perviciâ præ cæteris cohors integra rebellasset, his nil territus propriâ ipse manu seditio- nis antesignanum obtruncat, & jubet ante oculos suos decimum quemque cohortis militari supplicio enecari, quo militaris auctoritatis experimento tumultuantes reliquos compescuit.

Ludovicus XIV. otio pacis prudenter utitur, & regni sui magnam partem circumeundo lustrat.

Die 13. Decembris Lincii nascitur Serenissima Archi-Dux Maria Elisabetha.

U 4

DE-